СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 179. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 3-го СЕРПНЯ 1951. — No. 179. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 3, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ФЕКТЕЛЕР—ГОЛОВА МОРСЬКИХ ДІЙ

Вашингтон, 1 серпня.— Президент Труман найменував адмірала Вилієма М. Фектелера головою морських дій на місце недавно померлого адм. Форреста П. Шермана. Досі адм. Фектелер був верховним командувачем Атлантійської фльоти. Він має 55 років життя. Підчас переговорів про те, хто буде командувачем фльоти країн з Північно-Атлантійського Пакту, його висунула Америка на цей пост, який у морських силах має рівнорядне значення з постом генерала Двайта Д. Айзенгавера на суші. Між Америкою й Великобританією з цієї причини виник спір, бо Британія висувала свого кандидата на це відповідальне становище. Тепер шлях для британського кандидата прочищений.

Президент зробив ще два інші призначення: командантом Атлантійської фльоти на місце Фектелера приходить адм. Лінді Д. МекКормик, який досі був заступником голови морських дій і діючим головою по смерті адмірала Шермана; на місце МекКормика приходить віцеадмірал Доналд Б. Донкан. Фектелер походить із Сан Рафаел, Каліфорнія. Його батько був теж адміралом американської фльоти. Всі свіжі найменування мають бути одобрені сенатом.

З нагоди найменування нового голови морських операцій конгресова комісія подала погляди адм. Шермана про необхідність розбудови обох американських фльот: Атлантійської й Тихоокеанської, як засобу проти світової війни. Ці погляди висловив Шерман за дві неділі перед своєю смертю перед комісією фондів Палати Репрезентантів.

УРЯД СКОНФІСКУВАВ КИЛИМ, ПРИСЛАНИЙ ВОЯКОМ З КОРЕЇ

Ню Йорк. — Як повідомляє митне бюро, митні урядовці явилися в місті Пуебло, в стейті Колорадо, щоб сконфіскувати єдиний в своєму роді килим, якого вартість подають на — дол. 100.000. Його прислав був сержант Елверн Г. Гілтнер з Кореї в дарунок своїй матері, яка примістила його в холодному магазині для переховання. Митний урядник прийшов з поліцією до магазину і забрав килим з доручення митного уряду в Шікаґо. Килим зроблений з 48 леопардових шкір. Урядник вияснив, що килим власність корейського уряду.

ЗДА НАСУЮТЬ ТОРГОВЕЛЬНІ ПРИВІЛЕЇ ДЛЯ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ КРАЇН

Вашингтон, 1 серпня. — Президент Труман формально проголосив скасування привілейованого митного тарифу для всіх большевицьких країн, включаючи Совєтський Союз і опановані ним країни. Акт про Торговельні Умови з 1951 вимагає окреме трактування комуністичних країн, як це було проголошене сперш 6 липня, а вдруге вчора. Скасування умови про взаємний тариф з кількома комуністичними країнами залежатиме від повідомлення про закінчення умов, бо така точка є в договорах з кожною країною окремо. Одначе апарат для нового роду економічної боротьби проти Совєтів буде наладнаний та урухомлений з днем 1 вересня на підставі розпорядження президента. Крім Совєтського Союзу, проклямація президента буде застосована ще до таких країн: комуністичний Китай, совєтська зона Німеччини, совєтський сектор Берліну, Болгарія, Угорщина, Польща, Румунія, Естонія, Латвія, Литва, всяка частина Індо-Китаю, яка потрапить під комуністичну владу, такі ж зони Кореї, острови Курилі, Зовнішня Монголія, Південний Сахалін, і Танну Тува на Сибірі. Чехословаччина належить до іншої категорії, бо вона належала до 30 країн, які підписали Загальну Умову про Тариф і Торгівлю. Проклямація встановлює заборону для ввозу кількох родів хутряних шкір з Росії та Китаю.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ДОМАГАТИМУТЬСЯ В О. Н. ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ В СВІТІ

Женева, Швайцарія. Злучені Держави Америки плянують запропонувати в майбутньому Економічній і Соціяльній Раді ОН, яка тепер відбуває тут свою сесію, окрему резолюцію, рекомендуючи загальну земельну реформу в світі, зокрема в Азії, Африці та в Південній Америці, вважаючи це одною з головних передумов дальшого господарського розвитку та одним з найкращих засобів в боротьбі проти нужди. Американський представник заявив, що ця резолюція становитиме важливий етап в американській закордонній політиці. Це матиме рівночасно господарське і політичне значення, бо власне досі Злученим Державам постійно закидується, що вони, мовляв, в своїй закордонній політиці, зокрема в Азії, шукають опертя на пережиті назадницькі кляси. При цьому вияснюється, що Америка розуміє земельну реформу не тільки як поділ землі та зміну метод в сільс. господарстві, але й відповідний соціяльний та культурний розвиток, подібно як це з'ясовано в „четвертому пункті" президента Трумана відносно допомоги в розвитку відсталих країн.

НОВА УСТАНОВА ДЛЯ КРИТИЧНИХ МАТЕРІЯЛІВ

Вашингтон. — Президент Труман покликав до життя нову незалежну аґенцію, якої завдання буде збирати і тримати щапоротові потрібні припаси лімітованих критичних і стратегічних матеріялів, як у країні так і закордоном. Нова установа матиме назву: Аґенція Придбання Оборонних Матеріялів. Її адміністратором буде найменований Джесс Ларсон, який займає тепер становище Адміністратора Загальної Служби. Установа має перебрати різнородні обов'язки, які виконує тепер Адміністрація Загальної Служби, департамент внутрішніх справ, Адміністрація Економічної Кооперації і Адміністрація Оборонної Продукції. Ціль такої аґенції зробити Америку незалежною від постачання стратегічних матеріялів з закордону на випадок війни.

СИЛУ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ ВСТАНОВЛЕНО НА 175,000 ВОЯКІВ

Франкфурт, Німеччина. — З поінформованих джерел тут заявляють, що силу західно-німецької армії, яка має бути включена в европейську армію під безпосереднє командування ген. Айзенгавера, встановлено на приблизно 10 дивізій, що разом матимуть коло 175.000 вояків. Справа сформування цієї армії повинна бути апробована ще німецьким парляментом, що мало б статися вже цього року. Тоді буде підписаний ще окремий договір між західно-німецькою республікою і західними окупаційними великодержавами, в якому буде важлива клявзуля, яка уповажнюватиме аліянтів до інтервенції „для оборони демократії" від будь-якої загрози з боку лівої або правої екстрем. — Загально вважається, що негайно після переведення відповідних формальностей німецьку армію можна буде змобілізувати й вишколити впродовж 18 місяців. Встановлена аліянтами сила німецької армії є на багато менша, як її пропонували самі німецькі представники на останній конференції з аліянтами. В німецькому пляні було створити шість корпусів, по дві дивізії кожний, зі загальною кількістю 250,000 вояків.

ПОБОРОВА СЛУЖБА ЗБІЛЬШУЄ КВОТУ

Вашингтон. — Департамент оборони видав наказ для збільшення числа нових рекрутів. Тому поборова служба покличе в жовтні на вправи 41,000 рекрутів до армії і морської піхоти. У вересні будуть закликані 34,000 новобранців, з яких 28,000 піде до армії, а 6,100 — до морської піхоти. В серпні мають покликати теж 28,000 вояків. У жовтні корпус морської піхоти вперше від часу світової війни дістане квоту 5,000 вояків з обов'язкового побору, бо досі вистачало в цьому корпусі самих добровольців.

КОМУНІСТИ ПОГРОЖУЮТЬ БОРОТЬБОЮ

Лос Анджелес. — Урядовець Комуністичної партії каже, що большевики будуть „продовжувати боротьбу" за всіх обставин, які на них впадуть. Голова оборонної комісії стейтової Комуністичної партії, Франк Карлсон, скликав пресову конференцію в справі суду над другою пачкою комуністів, яка перебрала на себе провід в партії. Ф. Карлсон заявив, що нові арешти грозять знищенням партії, тому комуністам треба йти у підпілля і звідти боротися. Карлсон родом з Польщі, уряд пробує депортувати його з Америки.

З Ню Йорку наспіли вісті, що там втекли від арешту дальших три завідувачі фондів поруки за арештованих комуністів.

АЧЕСОН ПРОТИ ДЕМАРКАЦІЙНОЇ ЛІНІЇ НА 38 ПАРАЛЕЛІ

Вповні піддержує становище аліянтської делеґації на переговорах. — Червоні заповідають можливість розбиття конференції.

Вашингтон. — Державний секретар Дін Ачесон вчора вповні піддержав становище аліянтської делеґації на мирових переговорах в Каесонґ, зокрема її становище щодо евентуального перемир'я на теперішній лінії фронту, а не на 38-мій паралелі, як того домагаються комуністи. Він заявив на пресовій конференції, що 38-ма паралеля не може правити за демаркаційну лінію, бо вона є цілком безборонна під стратегічним оглядом і тому не давала б жадних гарантій, що комуністичний напад більше не повториться. Ачесон покликувався на заяву секретаря оборони ген. Маршала, який вважає, що заключення перемир'я на тій лінії „неможливе". Маршал підкреслив, що ціллю розмов в Каесонґ є військове перемир'я та що там треба встановити демаркаційну лінію, — яку можна б оборонити на випадок повторення нападу. Комуністи, натомість, бажали б вернутися на ту саму лінію на 38-мій паралелі, на якій вони почали неспровокований напад минулого року. Аліянтська делеґація на переговорах має на меті виключно військові підстави перемир'я і від них не відступить. Рівночасно з Токіо повідомляють, що комуністична радіостанція в Пйонґянґ натякнула, що північно-корейська і комуно-китайська делеґації можуть евентуально вийти і перервати дальші наради, — якщо аліянти не погодяться на демаркаційну лінію на 38-мій паралелі. В радіоповідомленні сказано, ща „американські правлячі кола", мовляв, не бажають собі перемир'я і тому відкидають пропозицію перемир'я на 38-мій паралелі, що може привести до розбиття конференції і тому відповідальність за це була б тоді тільки по американському боці. — Радіовисильня твердить, що американці своїм домаганням демаркаційної лінії на теперішній лінії фронту намагаються „загарбати" великий простір північно-корейської території. Вміжчасі в Каесонґ відбулися вже 17-ті з черги наради між комуністичною і аліянтською військовими делеґаціями, але й цим разом без будь-якого конкретного результату в суперечній справі демаркаційної лінії.

„ЗАДВЕРНА" КОНФЕРЕНЦІЯ В КАЕСОНҐ. Ген. Генрі І. Говдес (зліва), член аліянтської делеґації, розмовляє з одним зі своїх асистентів в саді біля конференційного дому в Каесонґ. Звій паперів в руці генерала і напханий паперами портфель під пахою його асистента вказують на „заавансованість" конференції щодо списаних слів, хоча відносно практичних успіхів вона опинилася на „мертвій точці" суперечностей щодо демаркаційної лінії.

ОЖИВЛЕНА ПАТРУЛЬНА АКЦІЯ В КОРЕЇ

Токіо. — На корейському фронті прийшло вчора до помітно оживленої акції патрульних відділів з обох боків, зокрема на крайньо-східній ділянці фронту в районі порту Косонґ, що є по комуністичному боці фронту. В аліянтському повідомленні говориться, що в напрямку на Косонґ йшли сильні аліянтські патрульні відділи, з танками і артилерією, але зупинились на деякій віддалі, натрапивши на підміновані поля. Звертається увагу, що, згідно з повідомленням комуністичної радіовисильні, аліянтська делеґація на переговорах в Каесонґ назвала порт Косонґ як вихідний пункт демаркаційної лінії на східному побережжі. З того робиться логічний висновок, що аліянти могли б евентуально повести акцію для забезпечення того міста як пункту на демаркаційній лінії. На це вказувала б теж оживлена активність аліянтської фльоти в тому районі, скерована виразно на піддержку акції сухопутніх військ. На інших ділянках фронту теж вчора було відносно спокійно, а погана погода знову обмежувала акцію авіяції, яка впродовж минулого місяця — як це сказано в сумаричному звідомленні — виконала 18.000 налетів та завдала ворогові 2,300 втрат в людях, збивши при цьому 17 ворожих літаків, а втративши 26 власних.

ДОТЕПЕРІШНІ АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ В КОРЕЇ: 80,079

Вашингтон. Департамент оборони повідомив, що за ввесь час корейської війни по кінець червня американці мали на тому фронті всіх 80,079 втрат в людях, враховуючи в це вбитих, поранених і пропавших в акції. За останній тиждень ці втрати виносили тільки 356 вояків, переважно пораненими, що є тижневою найменшою втратою за ввесь час війни. Між загальними втратами є: 11,993 вбитих, 55,898 поранених і 12,248 пропавших. З поодиноких збройних сил найбільші втрати, бо 65,472 вбитих, поранених і пропавших, мала сухопутня армія. Корпус морської піхоти втратив 12,982, фльота 928 і авіяція 697 вояків вбитими, пораненими і пропавшими.

● **Пані Анна Розенберґ**, помішник секретаря оборони, приїхала в Париж на наради з членами штабу генерала Айзенгавера.

СТАТТЯ МОРРІСОНА — ПРЕДМЕТ ВЕЛИКОЇ УВАГИ В МОСКВІ

Москва. Опублікована у вчорашній „Правді" стаття британського міністра закордонних справ Герберта Моррісона, з рівночасними довгими заввагами редакції „Правди", викликала великий інтерес серед акредитованих в совєтській столиці закордонних дипломатів, які добачають в цьому можливість нового розвитку в совєтсько-західних стосунках. Звертається увагу, що відповідь „Правди" відноситься головно до закордонно-політичних тверджень Моррісона. Натомість не багато могла сказати „Правда" у відповідь на закиди Моррісона про наявність терору і каторги в Совєтському Союзі, виправдуючи це незручно твердженнями, мовляв, це відноситься тільки до „ворогів народу". В дипломатичних колах вважають, що така публічна виміна думок між Москвою і Заходом готова продовжуватися.

● **У Колюмбійському університеті** в Ню Йорку арештували урядовця кредитової кооперативи за присвоєння 6,764.69 дол.

ПОЛЬСЬКИЙ ЩОДЕННИК ПІДДЕРЖУЄ УКРАЇНСЬКІ ЗМАГАННЯ

Ню Йорк. — Місцевий польський щоденник „Нови Свят", коментуючи надруковані в Ню Йорк Таймсі думки голови Українського Конгресового Комітету, проф. Лева Добрянського, і російського „невдачника" Александра Керенського на тему історичного російського імперіялізму, солідаризується з твердженнями Добрянського та висловлює свої симпатії до українського визвольного руху. В редакційній статті на цю тему, надрукованій в числі з 31-го липня, м. і. пишеться: „Коли Тіто відповідав з Білгороду речникові російського імперіялізму (згадка про відповідь Тіта на заяву Молотова у Варшаві — ред.), Александер Керенський, відомий російський невдачник з 1917 р., відповідав на шпальтах Н. Й. Таймсу українському націоналістові Добрянському. Він міг — бо тут ніхто в це не входить — збути клинами важкі і заслужені обвинувачення по адресі Росії і її традиційного імперіялізму, що датується не від Петра Великого, але від його попередників, московських князів. Керенський ще сьогодні пробує вияснити, що червоний цар грізний для вільного світу тільки внаслідок свого комунізму, а не з уваги на традиційний імперіялізм російських царів. Проте, поляки та інші поневолені Росією народи, як українці, литовці, лотиші чи естонці, добре здають собі справу з того, що значать російські побіди. Видно, що і пан Керенський не вільний від того, коли так нездержливо реагує на цілком природні вольностеві аспірації української нації. Бо не треба бути аж „ворогом Росії", щоб симпатизувати з українським визвольним рухом, що його Керенський вважає за сепаратизм..."

НОВІ БОМБАРДУВАЛЬНИКИ ПО $21,000,000

Вашингтон. — Команда повітряних сил виявляє, що нові моделі бамбардувальників коштуватимуть по $21,000,000 кожний. Вони можуть літати між континентами на 10,000 миль і можуть скидати бомби з висоти 50,000 стіп. Їх назва Бі-52.

● Вони мають по вісім ракетних моторів, які пускають їх в рух. Їхня будова така складна, що самий прилад, що фіксує попадання бомб, коштуватиме $250,000. Замінні частини, потрібні для ремонту протягом одного року операцій коштуватимуть на один мільйон долярів більше ніж сам бомбардувальник. Саме устаткування бомбардувальника коштуватиме понад $12,000,000. Інформації про нові бомбардувальники подала комісія Палати, перепустивши їх кріз цензуру. Комісія домагається двадцять біліонів долярів на розбудову і втримання в належному стані повітряної фльоти в скарбовому році, що почався з 1 липня. За ці гроші повітряна фльота має бути розбудована до 95 груп. Для них потрібно будованих 5,064 літаків. Секретар повітряних сил, Тамес К. Фінлеттер заявив, що на майбутнє плян передбачає ще більші повітряні сили.

В АМЕРИЦІ

● **Для перевиховання** виїхали 75 німецьких студентів на один рік до американських родин у стейті Мишиген. Вони будуть вчитися в місцевих середніх школах ,гайскулах'.

● **Американські Квейкри** вибрали делеґатів на святкування 300-річчя цієї релігійної організації в Оксфорд, в Англії, в 1952 р. На зібранні в Ню Йорку з нагоди 256-річчя місцевої організації, було приявних 600 делеґатів.

● **Новий закон про контролю** — „це ганьба" — каже губернатор стейту Ню Джерзі, Алфред Е. Дріскол. Він закидає адміністрації змагання до компромісу в цій справі.

● **150 делеґатів** на світову Асамблею Молоді, по дорозі на конференцію в Корнел університеті, зібралися на чотирохденні наради у Ню Йорку з 63 країн.

● **Нюйорський суд засудив** чотирьох членів пожежної сторожі на кару тюрми до 23 років за те, що вони, як інспектори видурювали оплати від власників домів за вставлювання збірників на опал. Між засудженими — колишній комісар пожежної сторожі Джеймс Дж. Моран, який приятелював з послом О'Двайєром, теперішнім амбасадором до Мексико.

ПРЕМІЄР КАНАДИ ЇДЕ НА СВЯТО 60-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІҐРАЦІЇ

Оттава, Канада. — Канадійська Пресова Агенція сповіщає, що премієр Ст. Лоран виїжджає у п'ятницю на Захід головно для того, щоб помогти канадійським українцям відсвяткувати 60-річчя їхньої іміграції в Канаду і поселення на Заході. Він візьме участь у святкуваннях, які відбудуться в трьох західних провінціях упродовж п'яти днів. У п'ятницю він буде в Ґімлі, Манітоба, а після того прибуде літаком до Саскатуну. Там він буде в суботу, відвідуючи такі оселі, як Прінс Алберт, Ростгерн і Док Лейк. Пообідавши в Прінс Алберт, він поїде на українське віче в Кридор. У неділю він буде в церкви в Веґревіл, в Алберті, а потім на українськім святі в Елк Айленд Парк.

СЕСІЯ КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ РАДИ

Страсбурґ, Франція. — Сьогодні тут мають початися триденні наради Комітету Міністрів Европейської Ради, до якого входять міністри закордонних справ 15 европейських країн. — Британський міністер Герберт Моррісон, а міністри Франції, Німеччини, Італії та інших країн візьмуть участь у цій черговій сесії комітету. Головним предметом конференції буде звідомлення спеціялістів в справі втікачів, яку, разом з проблемами европейського перенаселення, вважається за одну з найтрудніших спільних завдань. На дальшому порядку нарад є деякі доповнення до европейської конвенції людських прав, зокрема щодо права власности, права родичів вибирати школу для своїх дітей та права на вільні вибори. На закінчення комітет, правдоподібно, ухвалить резолюцію проти арешту і засуду американського кореспондента Овтіса в Чехословаччині. Рівночасно повідомляються про дальший прогрес в підготові конференції американських і европейських парляментаристів, що теж мала б відбутися в цьому місті.

В СВІТІ

● **Перші загальні вибори в Індії** відбудуться в січні місяці і триватимуть три тижні.

● **Британія не має важких бомбардувальників** і опиниться в загрозливому стані на випадок війни, тому треба, щоб ЗДА взяли на себе цілість стратегічного бомбардування — сказав підсекретар повітряних сил Британії в парляменті.

● **Втікли 105 поліцаїв із Східної** Німеччини до Західної протягом липня місяця. Всі вони просять азилю.

● **Сирія відмовилась дати свої** частини до війська ОН, посилаючись на загрозу з боку Ізраїля.

● **11 російських еміґрантів і один** югослав стали на судовий розгляд в Беоґраді за шпигунство на користь СССР.

● **1500 турецьких вояків** послала Туреччина в Корею на зміну тих, що повертаються додому.

● **Спільну політику** для включення до Північно-Атлантійського Пакту випрацьовують тепер Греція і Туреччина, — заявив грецький прем'єр Венізельос.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	One year	$10.00
На три місяці	$ 2.75	Six months	$ 5.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАНЕДБАНИЙ АРҐУМЕНТ

Спостерігаючи розвиток міжнародних відносин і подій часто приходиться до песимістичного висновку, що західний світ, зі своїми твердими моральними й етичними принципами, зі своєю традицією „чесної гри" та респектуванням образу і подібности Божої в собі і в інших людях, „не доріс" до суперництва з підступною, підлою і нікчемною в усіх своїх замірах і починах Москвою. Ціла історія, від часу коли на її кін виступив Совєтський Союз, повна трагічних прикладів такої „недорослости" західного світу у відношенні до Москви. Справа цілком природна, бо ж з підступом, віроломністю, зрадою, шантажем і скритовбивством та подібними засобами совєтської політики Захід цілком певно не збирається конкурувати, як це свого часу пробував Гітлер, бо тоді він перестав би бути Заходом.

До безлічі комуно-московських політичних підлот в останньому п'ятиріччі особливо яскраво долучилося використовування для нікчемних большевицьких цілей шляхетних національних почувань поодиноких народів поза Совєтським Союзом. „Буржуазний націоналізм" в Україні, Білорусі, Грузії чи іншій під-совєтській республіці, це найвищий злочин, що його випалюється розпеченим залізом цілої терористичної совєтської системи. Але рівночасно мільйонами грошей і найтоншими інтригами всіляко піддержується, роздувається і використовується націоналістичні скрайності народів поза Совєтським Союзом.

Парадоксальний виступ московського холуя Мануїльського в Об'єднаних націях в „обороні" індонезького націоналізму був свого часу спантеличив теоретичних західних „знавців" большевизму, започатковуючи новий курс совєтської підривної міжнародної політики. Сьогодні маємо на це вже безліч доказів, включно з намаганням фанатичного порторіканця вбити президента Трумана. Але найбільш яскравим прикладом використовування націоналістичних рухів закордоном для цілей червоної Москви можуть послужити останні події на Близькому Сході.

Західна публічна опінія, а тим більше західні політики і дипломати, не тільки прийшли до переконання, що своєрідна націоналістично-нафтова революція в Ірані, вбивство короля Абдулага в Йордані, погрозливе домагання Єгипту відносно відкликання британських військ зі Суезу, відкинення Ливаном і Сирією допомоги з „четвертого пункту" президента Трумана, і т. д., є в інтересі Москви, але що це в більшій або меншій мірі було теж ділом Москви та її інтриг в тій частині світу. Англійські політики і стратеги переконані, що Москва так довго не почне нової світової війни, доки в її руках не опиняться багаті джерела арабської нафти. Арабський націоналізм, відповідно підсичений і належно використаний, має послужити тут найбільш успішним засобом.

Все це дає підставу здогадуватись, що націоналістичні рухи, навіть ті, що скеровані проти Москви, можуть бути використані Москвою й в інших частинах світу. Москва справді не перебирає в засобах. Остання війна переконала Кремль, що власне націоналізм може бути найбільшим підйомом в боротьбі, що великі націоналістичні гасла про любов до своєї батьківщини і народу можуть одушевити навіть найбільш байдужих та зробити їх фанатиками в боротьбі в ім'я тої любови. Під час війни червона Москва явно використовувала ці національні почування і тому немає сумніву, що вона їх на всі лади використовує й тепер.

В цьому саме західний світ ще чи не найбільше „не доріс" в суперництві з Москвою. Бо як використовування націоналізму інших народів є підлотою і підступом в поведінці Москви, яка той сам націоналізм безпощадно нищить в опанованих нею країнах, то це було б цілком згідне з етично-маральними засадами Заходу, який волю народів вважає своїм законом і ціллю. „Недорослість" Заходу головно в тому, що він дозволяє Москві вихопити йому з рук цей націоналістичний аргумент в міжнародній політиці, що його свого часу таки в американській пресі названо, маючи на увазі Україну, сильнішим від атомової зброї, та який може перерішити перемогу в теперішньому холодному і майбутньому гарячому світовому конфлікті.

НОВА ВОЄННА ТРИВОГА

В останніх днях залунали знову найбільш відповідальні тривожні голоси про можливість нового совєтського нападу в Европі, або в „іншому слабому місці". Президент Труман, промовляючи минулого тижня з нагоди святкування 250-річчя Дітройту, остеріг країну і світ, що совєтські володарі розбудовують поспішними темпами свою воєнну машину і „в кожній хвилині" можуть почати нову агресію. На цю саму тему говорив теж секретар оборони ген. Маршал. До цих голосів долучився в останньому ще секретар Армії, Френк Пейс, зізнаючи в сенатському підкомітеті військових видатків. Він остерігав сенаторів, що Совєти в кожній хвилині можуть напасти на Югославію або Іран та що Злучені Держави будуть змушені вести нову, третю світову війну. Зізнаючи при закритих дверях, Пейс твердив, що вільний світ „в кожній хвилині може опинитися в обличчі совєтського нападу на Югославію, Іран або інше слабе місце в світі", що вже без сумніву було б достаточною причиною до черговоі світової війни.

Беручи до уваги ці пересторогі, сенатський комітет рішив додатково переслухати на закритих для публіки нарадах шефа штабу Армії, ген. Лотона Колінса, та керівника відділу европейських справ в державному департаменті, Джорджа В. Перкінса. Оба вони мали б поінформувати комітет про найновіше положення в Европі та потвердити або заперечити тривожні голоси інших керівників американської політики.

Нова воєнна тривога не є безпідставна, при давній вже наявності інтензивної совєтської підготовки до війни. Безпосередніми причинами цеї тривоги могли бути й останні події в світі. Їх синтеза коротко така:

Започаткована Совєтами „мирова акція" в Кореї, що зустрілася принципово більше ніж з готовістю західних аліянтів, поважно і в обставинах загрозливо відпружила західну оборонну готовість, щонайменше морально. З другого боку, західний світ вже занадто добре знає совєтських агресорів, щоб могти повірити в щирість їхніх мирових пропозицій. Тому теж і висновок, що за ними криється нове совєтське лайдацтво, що в кожній хвилині може проявитися в новому нападі в більш пригожому для Москви місці.

Згадка Пейса про Югославію або Іран теж не була припадкова. Совєтський заступник премієра, В. Молотов, промовляючи два тижні тому у Варшаві з нагоди дев'ятої річниці встановлення в Польщі комуністичного режиму, вважав за відповідне погрозити власне Югославії, заповідаючи швидкий упадок режиму Тіта. Разом з Молотовим там виступив несподівано маршал Жуков, а на захід продісталися непотверджені офіціяльно повідомлення, що там відбулися в тому часі важливі наради зорганізованих в Комінформі совєтських сателітів. Чистки в чехословацькій і польській арміях доповнюють цей образ щонайменше підозрілої совєтської поведінки в Европі. Ясно, що тут мова тільки про загально відомі події, хоча в рядигоди до публічного відома продістаються теж секретні повідомлення західної розвідки про посилену розбудову і перебудову совєтських шляхів постачання на захід, совєтських аеродромів та інших військових баз, як теж про підозрілі рухи і скупчення совєтських військ.

Те саме відноситься і до зв'язаної з ірансько - британським нафтовим конфліктом кризи на Близькому Сході. Причина кризи — формально іранська націоналізація британських нафтових посілостей. Але цілий перебіг конфлікту недвозначно зраджує хитрі совєтські інтриги, рівночасно з підозрілим скупченням совєтських військ на іранському кордоні.

В цілій тій політичній метушні одно певне: Москва не може вже більше розраховувати на безкарність будь-якої нової агресії. Це цілком виразно з'ясував американський представник в Об'єднаних Націях, Ворен Р. Остен, заявляючи, що на випадок совєтського нападу на Югославію, чи на будь-яку іншу країну, Злучені Держави прийдуть нападеному з допомогою.

В деяких американських колах потішаються, що останні голоси воєнної тривоги можуть бути тільки „страхи на ляхи", щоб добитись від Конгресу признання більших фондів на оборону. Це теж могло б відповідати правді, з тим тільки застереженням, що ці „страхи на ляхи" не позбавлені своєї на смерть серійозної реальної бази.

До поєдинку Моррісона з „Правдою"

Стаття міністра закордонних справ Британії Герберта Моррісона в органі ЦКВКП(б) „Правда" — бездоганна і навіть своєю стислістю, ясністю і простою правдивістю блискуча. Можна було б закинути їй хіба те, що вона потрапляє пальцем у небо. Підсовєтські читачі прочитають статтю Моррісона (якщо справді дістануть це число „Правди"), з сенсаційним інтересом, вони також з приємністю сконстатують, що закордоном досить добре бачать невольничу суть совєтського раю. Але при тому совєтські читачі пошкодують англійського пересічного читача, який змушений буде розглядати Моррісона і „Правду", як морально-політично рівнорядних диспутантів.

Цей випадок нагадує нам сцену в совєтському концентраційному таборі. Вуркаган-головоріз відібрав пайку хліба в колгоспника і на додачу за спротив ще й вибив йому зуби, щоб мовчав. Тут підійшов до бандита якийсь старенький в'язень священник і каже: „А-я-яй, хіба ж можна так робити?! Право на хліб і на свободу слова Бог дав кожному, а насильство — це гріх". „Добре, сказав під регіт свого товариства бандит, уминаючи пограбовану пайку, — давай з тобою, діду, подискутуємо про релігію".

Вчорашні газети принесли нам новинку, що таку дискусію, і то не просту, а „трансатлантійську дискусію" пропонує московський новий англомовний журнал „Нюз" Ню Йорк Таймсові. Отже справу життя чи смерти, справу своїх агресивних злочинів як всередині СССР, так і по всьому світу, справу назріваючого остаточного збройного зудару, справу вини і кари, як вони були поставлені перед гітлерівською ордою, большевицька Москва хотіла б перевести на справу веселого дискусійного клюбу. І поки той клюб дискутував би, то московська кримінальна банда мала б час ще і ще раз прошкребти терористичною гребінкою народи СССР і сателітів, а також спробувати підготовити новий Китай чи Корею в якійсь частині світу.

Безумовно, в статті Моррісона сказана правда, яку з дуже тяжким серцем допустив ЦК-ВКП(б) на сторінках „Правди". Але цей збиток Москва хоче многократно перекрити такими здобутками: 1) Прихильне враження англійського читача, який не може перевірити нахабно-голих заперечень Москви, але бачить, що Москва не боїться подати своєму населенню статті Моррісона. 2) Крок до загальмування військової підготовки вільного світу маскувальними балачками про мир та дискусіями про „співжиття двох систем", як засадничо рівнорядних. 3) Крок до переборення ізоляції СССР від іншого світу, що стала за останній рік найбільшим програшем Москви. За ці можливі виграші Москва надрукуванням однієї короткої чужинецької статті по суті майже нічого не платить, бо населення СССР і без Моррісона добре знає своє безвихідне становище. Скоріше воно подумає, на підставі попереднього гіркого досвіду, що Англія знов чого доброго хоче дружити з ЦК-ВКП(б), як і за часів Ялти.

Висновок із усієї цієї історії ясний. Мораль, в тому й політична мораль неподільна. В рішаючі історичні періоди морально-політична послідовність іноді більше важить ніж зброя. Абсолютно неморально з боку західніх держав іти на дискусії з бандою злочинців, на совісті яких гакатомби жертв і насильств. Народи СССР, про яких до речі не згадав ні словом Моррісон, заплатили таку страшну данину московській банді терористів, що вони ніколи не зможуть позитивно зрозуміти джентельменські стосунки західніх діячів з тою бандою.

І тому блискучий успіх Моррісона, що добився слова на совєтській трибуні і добре сказав кілька слів правди, ані трохи не зарадить страшному лихові, яке несе народам світу большевицька Москва. Де мусить діяти караючий меч, там нема місця для дискусійних розвагових клюбів.

Іван Кедрин.

БЕЗПЛІДНІ РОЗМОВИ

В одному товаристві велася розмова на тему, що найбільше полонює увагу всіх узагалі мешканців ЗДА: праці, можливостей зарібку й ощадности. Один із присутніх, недавно-прибулих імігрантів, заявив, що коли він ощаджує, то — на поворотний білет в Европу. Розмова вмить звернулася у бік: чи взагалі можна буде вертатися і якщо навіть прийде така можливість, то хто з приїжджих сюди захоче вернутись.

Товариство відразу поділилося на два табори. Давні імігранти, американські громадяни, наче б ображувались на сам натяк, що хтось хоче залишати Америку для іншого континенту. Вони вже перейнялись переконанням американських уроженців, що кращої країни нема у світі і хто думає інакше, той або зрадник або дурень. Тому вони пристрасно твердили, що взагалі ніхто не вернеться, бо по-перше, з мріями нових українських емґрантів буде те саме, що з мріями першої російської та української еміграції, яка оце вже поверх 30 років „жде" і не може діждатись. Далі: не буде, мовляв, до чого вертатись, бо Україна, котру маємо в умах і серцях, буде зовсім іншою, з іншими селами й іншими міськими вулицями та передусім іншими людьми й іншою атмосферою і що все це нам буде чуже, до котрого щойно треба було б навикати, не кажучи про період небувалого хаосу, який ще довго триватиме після третьої світової війни. Та що, врешті, люди тут так швидко влаштуються і built вростуть коріннями щоденної своєї екзистенції в американський ґрунт і своїми навичками в американські звичаї-обичаї, що вони не схочуть відриватися від того ґрунту і перещеплюватись знову на новий, без уваги на сентимент до минулого. З усіх таких аргументів один був найцікавіший: Людина, яка трохи довше поживе в Америці, так привикне до тутешньої свободи, що навіть обов'язок поліційного зголошування кожної зміни помешкання в Европі з представлюванням особистих документів — буде видаватись осоружним.

Відповіді на ці аргументи були різні: Війна, мовляв, неминуча, бо вказують на неї всі знаки на небі й землі, міжнародня ситуація загострюється щораз більше, провал паризької конференції остаточно виказав неможливість порозуміння з большевиками, які просто не всилі відмовитись від підбою світа та при всій штудерності своєї тактики не всилі скривати тієї цілі; нема теж у всесвітній історії прецеденсу, щоб котрась держава витрачувала міліярди на зброєння надармо та щоб перегони у зброєнні не доводили до війни. Війна ж мусить закінчитись упадком большевизму, а тоді ціла велика хвиля втікачів попливе знову на Схід Европи. Одні будуть вертатися просто з сентименту, з чистого ідеалізму, у переконанні, що вони потрібні своїй батьківщині для її відбудови і в її дальшій боротьбі за остаточне політичне визволення. Другі, — бо треба довгих років, щоб вони могли привикнути до зовсім іншого світу та відвикнути від того, до чого звикли за все своє життя. Будуть вертатися передусім люди старші віком та інтеліґенти, ті, які тут не знайшли змоги працювати у своєму інтеліґентському фахові та мусять працювати фізично, з маревом нужди на ті старі роки, у котрих працювати не зможуть. Будуть вертатися ті, які залишили найближчих своєму серцю членів родини. Хтось тут не має нічого, а там залишив маєток, — поїде його відшукувати. Поїдуть ті, які тут наскладають трохи грошей, що на американському ґрунті будуть малими, а в Україні можуть стати підвалиною доброї екзистенції. Зате, дійсно, є малі вигляди, щоби захотіли вертатися селяни й робітники, ті, які за свою важку фізичну працю знаходили в Европі нужду, а тут знайшли рай: високі зарібки, 8 годин праці, після котрих кожний собі пан, два дні в тижні відпочинку, висока життьова стопа, можливість такого швидкого зросту банкового конта, що його для людей фізичної праці в Европі ніде нема. Ледви теж, чи схоче вертатися хтось із молоді, тієї, яка тут покінчить студії і на цій основі дістане тут високо-дохідні варстати праці, зв'яжеться тут своїми знайомствами і приязнями, може заснує власні родини. Ледви чи будуть спішитись до повороту розмірно молоді подружжя з малими дітьми, або такими, що ходитимуть тут до школи: Дійсно: умовини матеріяльної екзистенції мають завжди величезний вплив на світ думок і почувань людини: люди завжди хвалять ту країну, де їм добре, і в масі не розстаються з упорядкованими життьовими відносинами, щоб їх замінювати на непевну будучність, нові труди і нову боротьбу за екзистенцію, виключно лише з ідеальних спонук.

Розмови на цю тему ведуться часто в кругах нової іміграції і тому можна заторкнути її і на сторінках часопису. Проте ці розмови безплідні, — бодай безплідні покищо. До війни безумовно йде і вона прийде, — але вона може прийти одноково добре завтра, як і за роки. Ми бачимо по американцях, що їхнє щораз краще зрозуміння, що таке большевизм і Росія, збільшує їх сторожкість, але не зменшує їх небажання війни. Те небажання війни є ще де-де більше в таких країнах, як Анґлія і Франція. Ми читали недавно, що навіть недавній прилюдний процес у Брюсселі проти кацетів у Совєтах викликав негайну інтервенцію британського амбасадора перед бельгійським урядом, щоби припинити цю імпрезу та „не дразнити Совєтів". Чи можемо обрахувати, як довго існуватиме ще в світі західньої культури той упокорюючий і жалюгідний страх перед війною з Совєтами, війною, якої все-одно не можна оминути?! І не можемо передбачити, які переміни наступлять впродовж років просто у соціяльній структурі українського громадянства в Америці. Тому багато краще, як вести безплідні розмови на тему „вертатися-не-вертатися", розмови, які не поглиблюють політичної думки, є цікавитися питанням, як, перебуваючи в Америці, найкраще допомогти українській справі. Таке активне зацікавлення актуальною американсько-українською проблемою введе людей в круг практичних міркувань і практичної роботи і воно завжди здоровіше та корисніше від зацікавлення проблемами наскрізь теоретичними, неіснуючими в нинішній дійсності. Причиняймося до того, кожний за своїми більшими чи меншими можливостями, щоби приспішити кінець большевизму, щоби помогти повстати Україні, — коли ж буде відкритий шлях на Україну, тоді буде достаточно часу подумати, чи їхати туди, як і кому.

Г. Сова

НА ДАЛЕКІЙ КОЛИМІ

4)

Тоді ці дні для нас були найтяжчим іспитом, бо здебільша ця п'яна оргія закінчувалася побоєщем „нашого брата". Ми опинялись поза всяким елементарним людським законом.

Мій значний життєвий досвід та набутий „багаж" дали мені змогу завжди добре орієнтуватись в любих тяжких подіях та обставинах. До цих концтаборів, за все своє життя я не мав найменшої кари, перебуваючи і в школі, і на воєнній царській службі, також і на довгорічній совєтській праці, бо старався бути дисциплінованим, та добросовісно виконував різні свої обов'язки. Попавши сюди, цілком визнав одну аксіому, що тільки наполеглива праця зможе мене врятувати від неминучої загибелі, отже весь час працював сумлінно, доки дозволяли сили. Але й залізо зношується, тим більше людина.

Зимою 1938 р. я захворів цингою. Ноги набрякли та покрились ранами - фурункулами; від праці не звільняли. — Місце праці було на високій горі і на віддаленні від житла. Від пухлин та ран валянки стали тісні. Одного дня, коли я йшов на працю ранком, від фізичної напруги при ході на гору почалася кровотеча ран на ногах. Коли дійшов до місця праці, цього вже нічого не почував — в цю пору охопив мене розпач і сили впали так, що не міг приступити до праці і примушений був присісти для відпочинку.

Це побачив бриґадир Нагірний, одеський жулик-бандит, і почав мене бити. Я вже не реаґував на це і мене непритомного відправили до лікарні, де я пролежав декілька місяців. До хвороби бриґадир ставився до мене з повагою лише тому, що моя фізична сила та праця переносно підтримували і його авторитет в очах адміністрації. Ми були наочними свідками збочень того кримінального кола, що оточувало нас. Онанізм, педерастія, гомосексуалізм й інші тяжкі моральні анамалії.

Перебуваючи в лікарні я почав видужувати. Мене виписали. Від мого житла до лікарні було 5-6 кілометрів. Весняної пори шляхи тут — суцільні болота. В лікарню прибув ще в період морозів, себто у валянках (теплих чоботах). Це означало, що я був примушений і вертатися в цих валянках з лікарні до житла, а відстань була досить велика та шлях був дуже поганий. Коли прийшов я на дільницю, хвороба дала рецедив та температуру, бо рани ще не загоїлись. Я звернувся до лікпома, а цей, змірtriвши температуру, був дуже здивований, що я маю 38 ст. На моє пояснення, що це все зв'язане з моєю хворобою в лікарні та що я цілком не вилікувався, лікпом не звернув уваги, а почав нюхати мої рани, з тією метою, щоб встановити, чи не впустив я в рани гасу або часнику. (Часто бували такі випадки, що в'язні йшли на крайні способи, — штучно гамуючи лікування хвороби. Це раз-у-раз кінчалося або смертю, або ампутацією дотичних частин тіла). Лікпом написав писульку, вклав у конверт та передав її візникові, — який повіз мене знову у лікарню. Вечером знов я був там. Температура піднялась ще вище — до 39 ступнів. Лікар зразу ж запитав, що я робив з ногами?.. Як я не доводив, що я не винен в тому, як я не клявся, в тому й ім'ям своєї дружини та дітей, лікар мені не повірив і питав: „скільки маєш років кари?" Я відповів: три. На це скипів лікар: „За цю симуляцію одержиш ще 10 років". (Він мав рацію, що я дістану ще 10 років, тільки не за це).

Сотні тисяч чоловік протягом двох років знайшли собі тут могилу, як не від прямого фізичного знищення, то від різних, уже заздалегідь підготованих НКВД заходів. Не всі політичні в'язні так переносили це життя, як я, що мав природне фізичне здоров'я, вмів з молодих років працювати на тяжких працях і мав хоч невелику силу волі.

Тільки це спасло мене від неминучої смерти. А що було з тими безпорадними, старими — професорами, інженерами, педагогами, лікарями та іншими інтелектуалами й тими особами, що не мали фізичного здоров'я і не були здібні побороти цей кошмар?! Не побачать вони більше свого рідного краю, своїх рідних дітей, дружини, батьків, матерів та близьких знайомих: вони заснули навіки в тім далекім суворім краю!

Заради чого?

Я глибоко переконаний, що більша частина з них мала таку саму „провину" перед совєтською владою, як і я. Коли живеш роками з людиною і переносиш разом таке велике горе, то довіряєш їй майже у всьому і оскільки мені доводилось ділитися з цими нещасними на тему своєї провини, то абсолютна більшість їх підтверджувала лише одне — за ними не було ніякої провини проти держави або людства. Коли на Колиму почали прибувати політв'язні, заарештовані в 1937-1938 рр., то це просто був зорганізований набір робочої сили, тільки з тією різницею, що до 1937 р. при слідсвах рідко вживали фізичних насильств над людиною, а з 1937-го року почалися такі знущання над заарештованими, — що й китайський древній садизм далеко залишився позаду. В наслідок таких метод підслідчі робили такі політичні наклепи, що самі слідчі казали „досить", бо це все робилося під терором та насильством, які ще не бували в історії людства.

А хто ж був „вилучений із суспільства" за років т. зв. „єжовщини"?

1. Старі еміґранти, які повернулися ззакордону в 1927 р., коли совєтський уряд видав „широку амнестію".

2. Всі колишні офіцери ворожих большевизму армій, яких велика частина була вже в червоній армії, як командний склад її офіцерства.

3. Колишні солдати білих армій, незалежно від того, чи їхня участь там була добровільна чи то мобілізації.

4. Хто судився раніше за політичні справи і на цей час уже відбув кару.

5. Чужинці, незалежно чи прийняли вони підданство СССР.

6. Велика кількість колишніх військовополонених, що перебували в Німеччині чи Австрії у війну 1914-1917 рр. (Загроза була для СССР з боку Німеччини і хто знав німецьку мову, був уже небезпечний.

(Продовження буде).

ПОЛЯКИ МРІЮТЬ ПРО „МЕЖИМОРЯ"...

2)

„Тепер всі мусимо висіти (стати) разом, бо інакше всі повисемо зокрема!"

Це слова Вен'ямина Франкліна, що їх він висловив був до учасників Конґресу по підписанні заяви незалежности Злучених Держав Америки. Дотеп полягав в грі слів, бо в англійському тексті слово — „генг" означає раз „об'єднатися", а другий раз „висіти"!

Ці слова, цю пересторогу наводить п. И. Карасєвич у статті п. н.: „Трагедія Польщі, Білорусі, Литви і т. д." (Дз. П. ч. 104, 106 і 108) для народів Середно-Східної Европи, числом 12 чи більше.

„Бо якщо не найдуть шляху, щоб створити сильну, з'єдинену державну унію, в якій кожний край вдоволявсь би повною народною автономією в його етнографічних межах, як що не здобудуться на назначення таких лагідних кордонів між собою і на згідне співжиття, так всі згинуть! Один за одним будуть падати жертвою ліквідації в тих часах народомасових мордів" — пише цей автор. „Тільки таку понуру будучність можна їм віщувати, якщо не позбудуться ідіотичної, сліпої і самовбивчої ненависти, яка їх ділить і видає в руки ворогів."

П. Карасєвич відповідає на лист білорусина, який запитався, де мали б проходити кордони між майбутньою самостійною Польщею і самостійною Білоруссю, ні білоруський нарід має право на державну незалежність і суверенність та чи Литовський Менськ і Смоленськ є польськими містами, а границя Польщі мусить бути на Дніпрі.

П. Карасєвич стверджує, що „автор листа панує над собою, замість дихати сліпою ненавистю до сусідів. Під цим оглядом він стоїть небо вище від такого, напр., інтеліґентного американця українського походження, як адв. І. Панчук, який палає зоологічною ненавистю до Поляків — сторазбодай гіршою чим ненависть поляків до німців і росіян." (Явна неправда! — прим. автора).

П. Карасєвич відповідає білорусинові:

„Ті, що хотіли б устійнити кордони між самостійною Польщею і самостійною Білоруссю без братерського зрозуміння обох народів і далеко-йдучих посвят з обох боків для добра спільної справи і волі — помандрували б до дому божевільних. Продовж шістьох майже віків спільного пожиття ті кордони так погубилися, зазубилися чи заплуталися, що не відплутає їх і не вирівнає ніякий людський геополітичний геній. Найти їх може тільки геній братерської любови у пожиттю рівних з рівними, вільних з вільними."

„Білоруський нарід має таке саме право до самостійности і суверенности, що його має нарід польський, литовський, — фінський, латвійський, естонський, український, мадярський, чеський, словацький, сербсько-хорватський, болгарський і інші, що живуть у Середній і Східній Европі."

„Східні кордони, що відділяли би не Польщу, але всі волелюбні народи від Росії, повинні бути не на Дніпрі і Двині, але дальше на Сході. Може на Дону, на лінії Псков - Харків...."

„Львів є таким польським містом від свого оснування, як польськими є Варшава і Краків, хоч на провінції навколо нього переважала „русіньска" людність" (!!!).

„Оскільки долучимо до тих народів великоросів, то кордони треба пересунути за Урал, що відмежовує Европу від Азії."

„Юдження сусіда проти сусіда і брата проти брата Москвою з одного боку, а Берліном з другого боку звело ці народи на берег пропасти. Сьогодні глядять вони смерті в очі. Чекає їх та сама судьба, яка стрінула племена волелюбних козаків. Та сама, яка засудила численні мільйони українців на голодову смерть ще перед війною. Та сама судьба, яка десяткувала безмилосердно і дальше десяткує великоросів, які залишилися при життю."

„Нема сумніву, що продовж віків того юдження і взаємного мордування поляки поповнили політичні і тактичні помилки у відношенні до співгромадян інших народностей і сусідів. Ці співгромадяни і сусіди поповнили також помилки у відношенні до поляків. І ніхто не є в силі розсудити, котра зі сторін доповнила більші і гірші помилки, що мстяться сьогодні на всіх."

Тут п. Карасєвич таки дозволяє собі односторонно кидати камінням на українців:

„Наприклад, подвиги українців підчас останньої війни не обминали тих помилок, але їх погіршували і поглиблювали. Добровольчі полки українські, що боролися так само по боці Гітлера, як і Совєтів, різали повалених уже поляків, як би на поляках хотіли пімститися за десять мільйонів українців — заголоджених на смерть Совєтами. На тих поляках, яких уряди дозволили новому (!) українському народові розростатися і розмножитися до великих чисельно розмірів. На тих поляках, культурою, контушами, поясами і чоботами яких гордяться гарні і мальовничі українські хори, що поляки подивляють без тіні заздрости і докорів, а тільки з тихою гордовитістю в грудях."

Автор забув згадати польських партизанів, що за Гітлера різали без розбору українців і тим робили німецьку роботу! У такому, наприклад, Холмі, вистріляли поляки 1,000 українців! І почин до таких подвигів був польський! Краще не розпанахуймо цієї рани!

А вже про те, наче польські уряди дозволили колинебудь українському народові розростися і розмножитися — так хіба тільки сміятися: з незнання автора історії!

Що поляки не від сьогодні вмовляють в себе, наче українська культура — це польська культура — це їхня справа! — Ми знаємо, що українську культуру не від сьогодні присвоюють собі якраз поляки!

Автор кінчить свої завваги твердженням, що сьогодні „всі нищаться і мордуються взаємно, щоб влегчити сталінцям підбій світу". Він бачить вихід — між іншим — у вгорі поданій державній унії Середно - Східної Европи.

Не послаблювати ризького кордону!

Так радить п. Цат-Мацкевич. Він пише:

„В нашій політиці середноевропейській не повинно бути нічого такого, що послаблювало б засаду ризького кордону."

„Тому й наші розмови з українцями повинні бути приязні, але їх треба вести у справі дальшої майбутности, коли настане можливість розбиття Росії на низку національних держав."

Автор є тієї думки, що справи Середньої Европи — це справи друго — чи третьорядні, бо вирішення западають сьогодні у Вашинґтоні і Москві, а є справлювані в Лондоні і в Парижі, без ніякої участи середньо-европейських держав.

„Мусимо позбутися такої суперечної з нашими інтересами засади: „країв і народів" або радше: „партій з Сердно-Східної Европи" — а станути твердо, безкомпромісово при засаді: держав Середньо - Східної Европи!"

„Мусимо впливати на Румунію і Мадярщину, аби зорганізували свої представництва на засадах уряду на вигнанні, в той спосіб, як ми зорганізовані."

„Проблема Середньо - Східної Европи не є справою, що дасться розв'язати зразу. Вона творить комплекс дуже трудних справ, які дадуться розв'язати тільки одна по одній в різних часах. Без поладнання одних не можемо приступати до розв'язування других. Кидаючи гасло „Межиморя" з більшим одушевленням, чим знанням справи — ми утруднили собі роботу знаменито!"

Зрештою, автор радить держатися про-американської політики у справі Об'єднання Европи, протианглійської і проМекАртурової, щоб протисовєтську війну повести в Азії, а не в Европі, бо війна в Европі знищила би Польщу і скріпила би німецьку силу. (Гл. Дз. П. ч. 117).

„Без України не можна відсунути Німеччини від Росії

Так сказав п. Цьолкош на сьомій сесії польської Політичної Ради у Лондоні:

„Політика народів Середно-Східної Европи повинна змагати до якнайбільшого відсунення Німеччини від Росії, чого не можна собі уявити без участи України у союзі держав Середньо-Східної Европи."

Зате на тій самій сесії польської Пол. Ради п. Роєк зі — „Стронніцтва Народового" виключив від співпраці українців, намовляючи навіть приязних, щоб „опрацювали подвиги українських націоналістів в часі війни проти поляків". (За п. К. Грабиком: Дз. П. ч. 121).

Полемізуючи з п. Роєком, п. Грабик стверджує:

„Всупереч п. Роєкові треба висунути і реалізувати доктрину, що розбиття понад 100 мільйонів людей в Середно-Східній Европі означає їх поразку і смерть, а об'єднання тих народів в межах федерації буде запоручати їхню силу і незалежність.

„Стронніцтво Народове" — 1920 року вчинило все, аби уневажнити концепцію Пілсудського, що змагала до зреалізування, принаймеңше частинно, зв'язання Польщі з Литвою й Україною на засадах федерації. По другій світовій війні, люди того самого табору напрацювалися чимало, щоб саботувати акцію „Межиморя" і багато в тому напрямі втратили часу і зусилля."

З Керенським проти — Сталіна

„Недавно голова представництва згаданої Ради в Ню Йорку, п. Степан Корбонський вибрався як польський репрезентант на віче, скликане Керенським і там промовляв на тему спільного походу.

„Уневажнюючи Ялту, ураїнці хотіли б вдержати її наслідки

Стаття „Свободи" п. н. „Баламутство про Ялту" викликала відповідь п. К. Грабика п. н. „Заповідь диверсії" (Дз. П. ч. 140).

Автор пише:

„Українці заповідають на американському терені диверсію у відношенні до почину конґресмена Смита і Махровича, піднятого в Конґресі в справі уневажнення Ялти; хочуть доказувати американцям, що уневажнення Ялти не означає привернення прав Польщі до східних кордонів з 1939 р.".

„Українці хочуть іти значно дальше як Сталін і, уневажнюючи Ялту, вони хотіли би повного задержання її злочинних (!) наслідків без ніякого хочби вигляду на новий розгляд цієї справи. Це — очевидно — наївне, хитре і нереальне".

„Ризький трактат не був ніяким нарушенням польсько-українських умов".

„Якраз тому, що Гітлер зі Сталіном, а опісля Сталін з Рузвелтом і Черчілем в Ялті вийшли на дорогу безправства і політики керованої не правом, а безправством, маємо сьогодні ситуацію, що пригадує атмосферу джунґлів, а не цивілізованого світу!"

„Поворот до права — означає у справі польських границь на сході поворот до ризького трактату!"

(Закінчення буде)

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ТИЧИНА — МОСКОВСЬКИЙ СИН

Київська преса кожноденно приносить на видних місцях звідомлення та репортажі з т. зв. „декади українського мистецтва й літератури" у Москві, імпрези, яка в цілості являє собою найбільш понижуючу образу для всіляких не то українських національних, але й людських почувань. В дотеперішніх звідомленнях говорено було про виступи — збірні й одинцем — різних мистців і колективів Києва, Харкова, Львова та інших міст України. Закарпатський хор, прикладом, влаштував концерт, на якому співалося: „Привіт Москві", „Рідній армії совєтській слава", „Співаночки свої весело співаю" (зрозуміло, в колгоспі) і т. п., подібний репертуар поставила також львівська „Трембіта".

Та найбільш жалюгідні сольові виступи письменників і поетів УССР, спеціяльно таких, як Рильський і Тичина. Перший написав вірша „Привіт Москві", в якому говорить наче у відповідь Б. Борі, див. „Українська Думка" від 19. 4. 1951: „Тобі, Москва, землі всієї подив, хвала тобі у всіх серцях жива, поклін доземний від усіх народів тобі, Москва! Прийми від трудової України подяки, дружби, вірности слова. Усіх на променисті верховини веде Москва!" і т. п. Другий, у свою чергу, щоб не поступитись першому, написав: „Ми в Москві! Москва — нам мати!" і т. д.

НОВИЙ ЗАВОЙОВНИК ЧАСУ І ПРОСТОРУ

Перше п'ятиріччя практичної історії телевізії, яка за останні роки стала в ЗДА повсякденним явищем побуту, поставило американське суспільство перед новою суспільно-технічною революцією, дорівнювати якій може хіба тільки винахід авта та кіна. Така принаймні думка американських спостерігачів цієї справи, зокрема провідних американських газет. Радикальний вплив телевізії на соціяльно-економічне і культурне життя поставили її останнього часу в центр уваги нації.

Телевізію (ТВ) називають небезпідставно новим завойовником часу і простору. Вона дає змогу сотням мільйонів розкиданих по материку людей бути учасниками однієї і тої самої події, об'єднуючи їх у часі і просторі. Мільйони американців як одна людина дивились в ті самі хвилини на Я. Маліка, як він, легко вимахуючи президентським молотком на Раді Безпеки ОН, просто ввічі брехав цим мільйонам, що це їхня країна перша вчинила збройний напад у Кореї. Десятки мільйонів американців дивилися на живу сцену дослідження організованого злочину, яке провадила комісія сенатора Кефауера.

Телевізія викликала вже поважні зміни в деяких ділянках життя Америки. Насамперед від неї дуже потерпіла кіноіндустрія, що займає велике місце в американській економіці, за нею слідом іде радіо, театри, спорт і нарешті всілякі нічні й вечірні місця розваги, як от бари, ресторани, нічні клюби і т. д. Відвідування кінотеатрів у тих місцях, де запроваджена телевізійна передача, зменшилось на 20-40%. Позакривались сотні кінотеатрів: у Північній Каліфорнії 137, у Шикаґо — 64, в Массачусетс — 61, в Ню Йорку — 55 і т. д. Голівуд терпить кризу, скорочує службовців, робітників, акторів, режисерів, обрізує свої продукційні видатки. Правда, доброякісні найкращі фільми, такі як „Великий Карузо", „Народжена учора", „Все про Єву", не потерпіли і витримали натиск телевізора. Сам Голівуд одначе пробує рятуватися від небезпеки ТВ тим, що взявся за справу продукції фільмів для телевізії... Радіокорпорації теж не можуть витримати натиску нового конкурента, і скорочують акторські штати своїх радіотеатральних передач. Лише передачі музики та новин рятують радіо від кризи. Спортові ліґи захищають свої касові прибутки тільки тим, що забороняють телевізійні передачі своїх ігор, але це не рятує, бо телевізійні компанії краще оплачують найліпших майстрів і команди, в наслідку чого всі другорядні команди тратять глядачів ще більше. Тут ТВ може спричинитися до пониження спортової культури, бо розмивається база для масового тренажу і вишколу, а отже і для масової селекції та вишколу нових талантів.

Театр, з його великою і нічим незамінимою культурною місією, зазнає теж дошкульних ударів від телевізії. Двадцять років тому на Бродвеї в Ню Йорку було 68 театрів-будинків, тепер їх тільки 30, решту з'їли кіно та (останнього часу) телевізія. Телевізійні підприємства недавно перебрали на Бродвеї від театрів 7 театральних будинків. Власники театральних будинків охоче дають перевагу телевізійним підприємствам, бо вони можуть більше заплатити: Знаменита постава „Ромео і Джульєти" на Бродвеї могла йти лише два тижні саме з такої причини.

Тим часом телевізор наступає далі і цього наступу не можуть спинити ніякі спроби обмежити урядовими постановами його конкуренцію. В телевізію вже вкладені велетенські капітали. Тепер є в ЗДА 107 телевізійних надавчих станцій у 63-х більших містах. В Ню Йорку на кожних дві родини одна має телевізор. Але незабаром має бути 2,000 телевізійних надавчих станцій у багатьох сотнях міст Америки.

Політичне значіння ТВ величезне. Вона стимулює інтерес до політики, даючи змогу найширшим масам бути присутніми при найважливіших актах державного і політичного життя. Деякі приклади цього ми наводили вище. З цього боку президент Труман та інші політичні діячі вітають ТВ, як прогресивне явище. Але водночас висловлені ними і поважні застереження проти ТВ. Телевізія може перетворити державні та суспільні установи на своєрідний театр, а політиків — на акторів. ТВ може бути зловживана для кар'єризму. Персона може закрити і заступити глибші і важливіші внутрішні здібності діяча, а це погіршить якісний добір провідних кадрів. ТВ підвищує кошти передвиборчих кампаній, що не може не зменшити ролю тих груп, які тих коштів не мають. ТВ також дає надто широкий шлях емоціям, а це, як і в Атенах, де колись на державних судах та інших зібраннях брали участь усі горожани, може призвести до упадку суспільства.

Телевізія вже викликала яскраву соціяльну переміну — так званий рух „назад до дому". Вже тепер спостерігають по більших містах зменшення вечірнього автобусного руху, — родина сидить дома, бо всі спортові, мистецькі, громадсько-політичні та інші імпрези подає їм до вибору телевізор дома. Пронозливі спостерігачі навіть занотували факт, що в магазинах зменшився продаж вечірнього одягу на вихід, а збільшився збут домашнього вечірнього одягу типу піжам та широких хатніх жіночих штанів... Та поза цією анекдотикою побуту ТВ серйозно може вплинути на збільшення ролі родини, як соціяльної клітини нації.

Окремі авторитетні голоси підносять питання великої відповідальности у зв'язку з наступом ТВ. Коли програми ТВ-передач не забезпечити здоровим творчим змістом, то ця могутня зброя поступу стане зброєю загальної духової зрівнялівки, упадку культури і суспільства. Ось чому (а не тільки з фінансових мотивів) американське суспільство так активно обговорює тепер цю нову проблему, ще далеко не розв'язану і невияснену.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

- **З 18-ти місцевостей Канади** подали українці петиції до канадійського уряду з вимогою почати українські радіопередачі „Голосу Канади".
- **„Украіна Лібра"** (Вільна Україна) — місячник кастільською мовою видає Український Інформативно-Видавничий Інститут (УІВІ) в Буенос Айрес (Арґентина).
- **Театр Блавацького буде в Торонто на гастролях 22 і 23 вересня** ц. р. В репертуарі є драми Лесі Українки.
- **Президент Арґентини Перон** прийняв українську делеґацію, яка склала йому привіт та висловила побажання прийняти кандидатуру на президента в чергових виборах.
- **Українські поселенці масово виїжджають із Параґваю до Арґентини** (і то як нові так і давні), через погані з усіх боків тамтешні побутові умови.
- **200 років з дня народин Дмитра Бортнянського** — одного з найбільших українських композиторів — мають відзначити українські музичні кола в цьому році. Бортнянський народився 1751 р. в Глухові.
- **Українські робітники і молодь** з рамени СУРВ і СУМ взяли участь у загально-бельгійській маніфестації в Шарлеруа під національними прапорами з нагоди 60-тиріччя проголошення Енцикліки „Рерум Новарум".
- **Комітет будови нагробку на могилі Симона Петлюри** звертається до всіх українських громадських організацій, що збирали гроші на зазначену мету, надсилати ті гроші на адресу п. Ольги Петлюри: M-me O. Petlura, Grande rue, 11, Bessancourt (S-O), France, а інформації про зібрані суми на адресу комітету: Mr. P. Czepik, rue de la Lai, 1, La Louviere, Belgique.

ПОКАЯННЯ В. СОСЮРИ

Нижче подаємо повний текст багатомовного листа Володимира Сосюри, видрукуваного в газеті „Правда" ч. 191 за 10 липня 1951.

Дорогі товариші!

Дуже прошу помістити у вашій газеті таке:

В „Правді" за 2 липня ц. р. надрукована стаття „Проти ідеологічних перекручувань у літературі", в якій різко і справедливо критикується мій вірш „Любіть Україну".

Я вважаю цю критику абсолютно правильною, я глибоко усвідомив, що неможна мислити Радянської України окремо від могутнього росту нашої многонаціональної держави, адже своє щастя Україна завоювала за братньою допомогою великого російського народу та інших народів нашої Вітчизни.

Тільки завдяки керівництву нашої партії та найулюбленішого вождя наших народів товариша Сталіна Україна стала такою, як вона є.

Я — син робітничої кляси і вихованець комуністичної партії — не уявляю себе інакшим. Це для мене як дихати повітрям, дивитися на сонце.

Критика в газеті „Правда" показала мені, що в творчості, відданій для блага народу, в боротьбі за мир і Комунізм, треба бути таким, щоб вороги народу, націоналісти, не могли використати не тільки якийнебудь твій вірш, але навіть окремий рядок.

Наявність такого порочного вірша у моїх поезіях, відданих народові, промовляє за те, що мені треба посилити зв'язок із робітничим середовищем, з якого я вийшов, і оспівати його ще краще ще повніше ніж я зробив раніш, посилити свою працю серед нашої поетичної молоді, яка так багато дає нам, поетам старшого покоління.

Я сам хльобнув горя до революції, коли Україна була безправною рабинею капіталізму, і мені треба було порівняти в розкритикованому за націоналізм вірші „Любіть Україну", порівняти її чорне минуле із світлим теперішнім, розповісти, що Україна стала такою завдяки дружбі народів, творцем якої є Сталін, показати потужність її соціялістичної індустрії, створеної українським народом за могутньої підтримки всіх народів нашої Вітчизни, під керівництвом Партії і великого Сталіна.

Критика мене в „Правді" — гірка, але заслужена наука, така наука, яка дасть мені сили так наточити зброю поезії своєї, в чому мені допоможе наша партія, щоб ніколи ні в чому не робити таких недопускальних провалів у своїй творчості, щоб завше і скрізь вона служила тільки нашому соціялістичному народові, щоб націоналісти, які ніколи не любили і не люблять наш народ, які ніколи і не можуть зватися українцями, у яких немає нічого спільного з нашим народом, як у тьми з сонцем, щоб вони не використали в моїх віршах ні одного рядка.

Те, що я, як поет, що віддав усі свої сили справі служіння нашому народові, написав багато віршів і поем, потрібних народові, дає мені певність, що похмурі тіні минулого ніколи не будуть отруювати породженого моїм серцем, що б'ється тільки для народу.

Запорукою того нечуваний розквіт нашої Вітчизни, батьківщини Комунізму, запорукою того сталінське керівництво нашої непереможної Партії.

Дорогі товариші!

Я вам дуже вдячний за правильну большевицьку критику, скеровану на нещадне викорчування пережитків минулого у свідомості людей, скеровану на виправлення, а не на знищення, до кращого, а не до гіршого.

Всі свої сили я віддам, як і віддавав, мойому любому народові та нашій партії, вихованцем якої я є.

В. СОСЮРА

М. Київ. Липень 1951 р.

ВИРОБНИЦТВО ЗБРОЇ ДОРІВНЮЄ ВОЄННІЙ ПРОДУКЦІЇ

Вашинґтон. — Американська продукція військової зброї дійшла вже таких розмірів, які нагадують два роки продукції в останній світовій війні, — заявляють верховні урядовці. Вони думають, що теперішня продукція зброї зростає швидше ніж це могло бути за умов, коли б Америка була в стані війни. Бо коли б прийшло до збройного зудару, тоді спроможність Америки виробляти зброю зазнала була б перешкоди від нападів ворога.

НАПЛИВ ЕВРОПЕЙСЬКОГО ГРОША ДО КАНАДИ

До Канади напливають щораз більші суми европейських грошей у формі індустріяльних капіталовкладів і закупів цінних паперів (обліґацій).

Швайцарія являє собою головне джерело тих фондів. Недавно повідомлено, що „Швайцарська Банкова Корпорація", найбільший комерційний банк у Швайцарії, поширює свої операції з Канадою, а інший швайцарський банк — „Швайцарський Кредит" — недавно відкрив свою філію в Канаді.

Позначується також зростання европейських грошевих сум, вкладаних в будову нових мануфактурних підприємств. Ось нпр. за швайцарський капітал (5,000,000 дол.) будується в Ньюфавленді машинобудівельну фабрику.

Існує теорія (більш цікава із-за своєї незвичайности, ніж із-за фактичної вартости), що деякі з комуністичних „вождів" стараються відкласти дещо „на чорну годину" і тому висилають свої гроші до Канади. Підчас війни, коли стало видно, що аліянтські збройні сили переможуть, високоплачені нацисти висилали гроші до Південної Америки з надією податись туди згодом, як „респектабельні підприємці".

КОМУНІКАТ

Інституту Досліду Волині у Вінніпеґу

Ініціятивний Гурток Волинян у Вінніпеґу після півторарічної збірки матеріялів та підготовчої праці, дня 21 липня 1951 р. остаточно оформився в Інститут Дослідів Волині з осідком у Вінніпеґу.

Керуючі органи Інституту свідомі цього, що на віддаль є тяжко досліджувати певну територіяльну область, але беручи до уваги, що за кордоном перебуває велике число живих свідків із численними матеріялами і це дає нам надію на успіх праці.

В основному Інститут ставить своїм завданням:

1. Захищати шляхом друкованого слова історичну приналежність Волині, як нерозривної частини України.
2. Збирати матеріяли для українських і чужинецьких дипломатів, що заступатимуть інтереси західних областей України.
3. Інститут рішуче буде поборювати невірне насвітлювання фактів „Товариства Дослідників Волині" в УССР, та польського „Звьонзку Зєм Всходніх", що діє на еміґрації.
4. Інститут старатиметься об'єктивно представити визвольні події на Волині за науковим принципом.
5. Інститут буде доповнювати діяльність вже існуючих наукових установ та старатиметься про співпрацю з ними.
6. Інститут буде піддержувати всі зусилля, що об'єднуватимуть фізичну, духову і наукову силу українського народу.
7. Інститут у своїй праці буде служити вищому добру України та культурі країни, в якій діє.

Закликаємо всіх заінтересованих осіб до співпраці. Просимо записувати факти, події та надсилати свої матеріяли, не обмежуючись часом, як також зголошувати теми вже написаних праць..

Збірник „Волинь в боротьбі за волю України" опрацьовується. Перешкодою у приспішенні праці є брак фондів.

Надіслані матеріяли, світлини та грошеві датки на раніщу адресу Ініціятивного Гуртка Волинян у Вінніпеґу, згідно зо статутом — передається Інститутові.

Звертаємо особливу увагу нашим побратимам на розкладову роботу певних осіб, що вже почали діяти проти нашої праці. Просимо послідовною працею доказувати свою слушність.

На цьому місці Дирекція Інституту висловлює сердечну подяку часописам, що даром містили наші заклики, повідомлення та просить своїх земляків відвдячитися їм передплатою.

У всіх справах просимо звертатися на адресу:
Research Institute of Wolyn, 259 Church Ave. Winnipeg. Man. Canada.

Дирекція Інституту
Д-р. Ю. Мулик-Луцик — голова; **Інж. М. Бойко** — секр.

Нові Книжки

W. K. Matthews: *Taras Shevchenko. The Man and the Symbol.* London, 1951, pp. 16.

Ця книжечка містить промову професора лондонського університету В. К. Метюза на влаштованій Союзом Українців у Великій Британії академії з нагоди 90 роковин смерти Тараса Шевченка.

Богдан Кравців: Зимозелень. Сонети і олександрини. Стор. 32. В-во „Америка", Филаделфія, 1951. Книжка складається з поезій, писаних 1945-49 рр.

Приймання передплати на четвертий том роману Докії Гуменної „Діти чумацького шляху" ще раз продовжене до 30-го вересня ц. р. Книжка вже друкується і вийде в світ через три місяці. Передплату по $1.50 посилати на адресу авторки:

D. Humenna, c. o. M. Burava, 42 Ave B. New York 9, N. Y.

На цю ж адресу можна посилати передплату на попередні три томи ($3.50), які відразу будуть надіслані.

„ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА"

Мюнхен Ню Йорк 1950

Зошит 9, ст. 641-720; ціна 8 нм., або $2.50.

Зміст 9-го зошита: Відділ VIII: ПРАВО. — 3. (докінчення) — Л. Окіншевич. 4. Державний устрій Української Держави в 1917-20 рр. — М .Стахів. 5. Історія українського цивільного права — Б. Гришко. 6. Історія українського карного права — Я. Падох. 7. Історія українського судівництва — Я. Падох. 8. Совєтське право — О. Юрченко, Ю. Фединський, Ю. Старосольський, Б. Цюцюра. — Відділ IX: КУЛЬТУРА: 1. Загальна характеристика. Складники культури — О. Пріцак, Д. Чижевський. 2. Риси характерології українського народу — О. Кульчицький. 3. Історія української філософії — І. Мірчук (початок).

Зошит 13, ст. 961-1040. Ціна 8 нм., або $2.50.

Зміст 13-го зошита: Відділ XIV: НАУКА, ОСВІТА, ВИХОВАННЯ: 3. (докінчення) Організації молоді: Студенство — В. Янів. — Відділ XV: ВИДАВНИЦТВО І ПРЕСА: 1. Бібліографія — Є. Ю. Пеленський, З. Кузеля (Історія української бібліографії). 2. Початки друкарства — І. Огієнко. 3. Видавництва — В. Дорошенко, М. Зленко. 4. Преса — за А. Животком. 5. Книгарство і кольпортаж — Ю. Сірий, З. Кузеля. — Відділ XVI: БІБЛІОТЕКИ, АРХІВИ, МУЗЕЇ: 1. Огляд книгознавчих дослідів — П. Зленко. 2. Бібліотеки — В. Дорошенко. 3. Архіви та архівна справа — В. Парський. 4. Музеї і пам'ятки культури й природи на Україні — В. Добровський. — Відділ XVII: НАРОДНЕ ГОСПОДАРСТВО: 1. Стан дослідів над народним господарством України — І. Витанович. 2. Загальна характеристика народного господарства України — за Р. Димінським, М. Василіїв. 3. Сільське господарство (початок).

Замовлення приймає: Висилкова книгарня В-ва „Молоде Життя", Muenchen 2, BS—221, Germany, або Краєві Представники В-ва в поодиноких країнах.

КОМУНІСТИ ПОСТАВЛЕНІ ПІД СУД У КАЛІФОРНІЇ

Лос Анджелес. — Дванадцять каліфорнійських комуністів, яких федеральна влада арештувала за аґітацію для змови у підготові до насильного повалення американського уряду, поставлені в стан обвинувачення федеральною слідчою судейською лавою. За винятком Вилйема Шнайдермана, якого арештували в Ню Йорку, всі інші провідні комуністи, числом 11, заарештовані в Лос Анджелес або Сан Франсіско. Суддя підвищив поруку за деяких комуністів з 50,000 на 75,000. Шнайдерман має скласти $100,000 поруки.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СЕЙНТ ДЖОЗЕФ, Мо.

В пам'ять Симона Петлюри та Евгена Коновальця

Дня 27 травня маленька горстка українців в місточку Сейнт Джозеф, що лежить над річкою Мизурі, вшанувала святочною академією світлу пам'ять трагічної смерти Гол. Отамана Симона Петлюри та провідника ОУН Евгена Коновальця.

В греко-кат. церкві о. Дмитро Блажейовський відправив панахиду з авсіх упавших героїв за Волю України, а після панахиди, як старі, так і новоприбулі еміґранти зійшлися в маленькій галі, яка находиться під церквою, щоб вшанувати згадані світлі постаті. Слід зазначити, що до організування свята приступлено щойно перед тижнем. Не зважаючи на те, доложено всіх старань, щоб святочна академія випала якнайкраще. Галя була святочно прибрана громадянками Оленкою Ковалевич, Мирославою Бульван та Любомирою Бульван. Декораціями і нарисуванням образів зайнявся дбайливо Ігор Дмитерко.

Святочну Академію відкрив вступним словом учасник визвольних змагань, п. Мазуркевич Богдан, який в свойому короткому вступному слові представив громадянству ціль свята, та згадав цілий ряд визначних борців, упавших за волю України ,включно з тими, що були в рядах УПА. Після вступного слова вшановано пам'ять поляглих 2-хвилинною мовчанкою .Потім були деклямації, присвячені упавшим борцям, які підготовила пані Стефанія Щавінська. Хор під проводом молодого і енерґійного дириґента, Цуприка Володимира, відспівав такі пісні: „Видиш, брате, мій"; „Ой, у лузі червона калина" і „Заквітчали дівчатонька".

П. Іван Кобзей відспівав 3 сольові пісні: „Ой Морозе, Морозенку", „Віє вітер, віє буйний" і „Нумо браття до зброї".

Короткий реферат виголосив Іван Підгірянець, який представив боротьбу українського народу за волю, як теж ті великі жертви, які він поніс зокрема в боротьбі з червоною Москвою. Біля могили тримали цілий час варту Михайло Андрійчак і Іван Мицак. Закінчено академію закінчено відспіванням пісні „Не пора".

Учасник

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

На Народний Фонд

На хрестинах Анети, донечки п-ства Островських зібрано $20, які розділено по половині на Народний Фонд і цілоденну школу. Склали: по $5: П. Побігун, А. Мазур, о О. Романик $3. По $2: А. Шаран, Ст. Островський, а по $1: В. Панчук, Я. Іваницький, К. Потайник.

Присутній

СКРЕНТОН, Н. Й.

Нова професійна сила

Докторат філософії одержав член 280 відділу УНСоюзу, Володимир Евген Бутинський, син п-ства Василя та Евгенії Бутинських зі Скрентону. Він покінчив каледж в Скрентоні в 1947 році, а потім виїхав до Пурду Університету, де дістав титул „Мастер ов Сайенс", а потім доктора філософії. Покінчивши студії дістав посаду в Індіянаполіс, Індіяна.

СЕЙНТ ДЖОЗЕФ, Мо.

З нашого життя

Маленька наша громада сягає своїх початків десь коло 1910 року. Нарід робочий, занятий найбільше в підприємствах різні худоби. В 1913 році спромоглись ми на Відділ УНСоюзу, який існує до нинішнього дня як Товариство Запорізька Січ, Відділ 355. При заснуванні було 16 членів, а нині є сотня. Надіємось ще збільшення, бо нові іміґранти далі прибувають. Роботи йдуть у нас добре, є місце для молодих і для старших по шпиталях і т. п. Досі прибуло 25 родин, крім самітних. Всі працюють. Деякі вже покупили собі хати. Всі вдоволені, що знайшли притулок і волю. Є в нас своя церква, а парох о. Дмитро Блажейовський сповняє свої церковні обов'язки, а також і народні. Зокрема займається шуканням праці для новоприбулих. По першій світовій війні багато наших людей покинуло нашу місцевість, вернувши до краю, чи виїхавши до інших міст. Тепер життя ожило, бо є свіжі сили. Нові іміґранти беруться до співу і вистав, організують споживчу кооперативу та вечірню школу для дітей. Тільки дехто з старих іміґрантів дивиться не дуже добрим оком на нових. Але правда по боці нових ,що беруться до народної праці, дають вистави, збирають пожертви на народні потреби і дбають за просвіту, бо це були завдання наших славних та ідейних піонерів в Америці й нашого УНСоюзу, який нас усіх раз-у-раз до цього взивав. Ми були тут безсильні. Не могли втримати священника, школи, і наші діти пропадали. Чи не так? Чи можемо з ними розговоритись українською мовою? Тому тепер всі ми повинні разом станути до спільної праці і рятувати те, що ще дасться рятувати. Так повинні робити розумні люди і так ми будемо робити для власного добра і на славу нашого славного українського імені.

Степан Юркевич

● **Машинку брати кров з людини** для лікування вояків у Кореї винайшло підприємство Амерікен Оптікал Компані. Її використовує Американський Червоний Хрест. Над її винаходом працювали довгі роки в університеті Гарвард. Кров пливе з жил людини просто до посудини, яка має бути перехована у відповідним місці.

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Тейлор" до Ню Йорку 6-го серпня:

Гузар Марія; Кіщак Параска, Петро; Мартиненко Юстина, Лідія; Пончко Онуфрій, Каролина, Микола; Рабуха Михайло; Шкурлей Іван; Сушко Михайло, Ірина, Ірина-Марія, Іван, Михайло; Дешко Марґарета; Дешко Валентина; Калита Михайло, Калина, Петро, Марія; Якимович Василь.

ЗМІНА ДАТИ ПРИЇЗДУ КОРАБЛЯ ЗІ СКИТАЛЬЦЯМИ

Ню Йорк. — Корабель із скитальцями, Генерал Бі.Стюарт, прибуває в п'ятницю 3 серпня в год. 9 ранку до причалу Вест 21 вул., а не в неділю 5 серпня, як це раніше повідомляли. Наступний транспорт ДіПі, корабеїь Ген. Г. Тейлор буде в понеділок 6 серпня. Він причалить теж до Вест 21 вул.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 23, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 5. серпня, зараз по Сл. Божій, в парафіяльній салі. Проситься членів прийти на ці збори. Є важні справи до полагодження. — Уряд.

В БОЛГАРІЇ „ВИЧИЩЕНО" 4 МІНІСТРІВ І 4 ГЕНЕРАЛІВ

Париж. — Большевицька лихоманка чистки високих політичних і військових достойників у сателітських країнах, про яку від деякого часу повідомляється постійно з Чехословаччини, Польщі, Мадярщини і Румунії, охопила теж Болгарію. В останньому наспіли провірені повідомлення, що жертвою тої чистки в Болгарії впало вже чотирьох міністрів і чотирьох генералів. Між „вичищеними" находяться: асистент міністра закордонних справ Жівко Жівков, міністер хліборобства і умовий член Політбюра Тітко Черноколєв, міністер закордонної торгівлі Дімітров, попередній міністер внутрішніх справ і опісля міністер прохарчування Руссі Хрізостов та чотирьох генералів: ген. Славчо Тренский, ген. Ґічо Знепольський, ген. Добрі Терпешев та ген. Томов. Деяких з них розстріляно разом з „меншими рибами", а доля інших невідома. Усі ці тепер зліквідовані грали видатну ролю у встановленні комуністичного режиму в Болгарії.

ТАРЗАН, ч. 2645. Прискорений марш.

"YOU'RE BOTH MISTAKEN. BUT WHAT DO YOU WANT?" TARZAN DEMANDED. "THAT YOU GO WITH LETHA," SAID SERRIF. "VERY WELL," TARZAN AGREED.

"MAKE NO SIGN OR DO NOT SPEAK TO ANYONE, WARRICK," SERRIF WARNED SOFTLY, "IF YOU WISH TO LIVE THROUGH THE DAY!"

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

"WE TAKE YOU TO A FRIEND, ROBERT," THE GIRL PRATTLED ON, "WHO WILL BE GLAD TO SEE YOU!"

„Ви обоє помилились. Але що ви хочете?" запитав Тарзан. — „Щоб ви йшли з Летою", сказав Серріф.

„Не робіть знаків і не говоріть до когонебудь, Воріку", попередив мяко Серріф, „якщо ви хочете вижити день!"

„Ми заберемо Вас до одного друга, Роберте", цокотіла дівчина, „який хоче вас бачити"!